

ACİL DURUM UZAKTAN ÖĞRETİM SÜRECİNDE BİR ÜNİVERSİTE PROFİLİ

A UNIVERSITY PROFILE IN THE PROCESS OF EMERGENCY DISTANCE LEARNING

Yasemin BERTİZ¹, Ömer KIRMACI², Bora ASLAN³

ÖZ: Bu çalışmanın amacı, acil durum uzaktan öğretim sürecinde verilen öğretimin SWOT analizini yapıp, güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerini belirlemektir. Ayrıca SWOT faktörlerinin nasıl değerlendirilebileceği ya da bu konuda alınması gereken önlemleri belirlemek için öğretim elemanlarının görüşlerinin çıkarılması da amaçlanmaktadır. Bu amaçla bu çalışma durum analizi yönteminde yapılmıştır. Çalışmaya bir devlet üniversitesinde acil durum uzaktan öğretim sürecinde ders veren 84 öğretim elemanı katılmıştır. Alanyazın kapsamında SWOT faktörleri (güçlü ve zayıf yönler, fırsat ve tehditler) göz önünde bulundurularak hazırlanmış olan görüşme formu ve yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile veriler toplanmıştır. Verilerin içerik analizi ile incelenmiştir. Toplanan veriler sonucunda acil durum uzaktan öğretim sürecinin güçlü yönleri arasında en çok erişim esnekliği ve görsel işitsel materyallerin kullanılabilirliği görüşlerinin yer aldığı, zayıf yönleri arasında da etkileşim eksikliği, teknolojik eksiklikler, teknik sorunlar ve sınavlarda güvenlik problemlerinin olduğu yönde görüşler yer almıştır. Fırsatlar bağlamında uzaktan eğitimin zaman ve mekândan kısıtsız eğitim olması ile acil durum uzaktan öğretim sürecinin çeşitli farkındalıklar kazandırdığı yönde görüşlerin olduğu, tehditler konusunda da farklı uluslulukların olması, etkileşimsizlik ve güvenlik probleminin olması gibi görüşlerin yoğun olarak ifade edildiği görülmüştür. Ayrıca, bu çalışmada öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sürecinin güçlü yönleri ve fırsatlarının nasıl değerlendirileceği ile zayıf yönler ve tehditleri konusunda neler yapılabileceği konusunda önerileri de yer almaktadır.

ABSTRACT: This study aims to make a SWOT analysis of the teaching given in the emergency remote teaching process and determine its strengths, weaknesses, opportunities, and threats. It also aimed to extract the opinions of faculty members to determine how the SWOT factors can be evaluated or the measures that need to be taken in this regard. For this purpose, the case analysis method was used in this study. 84 Teaching staff who taught in the emergency distance learning process at a public university participated in the study. Within the scope of the literature, data were collected through an interview form and semi-structured interview questions prepared by taking into account SWOT factors (strengths, weaknesses, opportunities, and threats). Content analysis was used in the analysis of the obtained data. As a result of the collected data, opinions were expressed that the strengths of the emergency distance learning process include the most flexibility of access and the use of audio-visual materials, and among the weaknesses are lack of interaction, technological deficiencies, technical problems, and security problems in exams. Distance education opportunities in the context of unconstrained by time and space realizations gained remote emergency with training the process of teaching the various directions, with views on the issue of having different threats irregularities, non-interaction, and opinions were expressed as intensive as a security problem to have revealed. In addition, this study also includes recommendations of teachers on how to evaluate the strengths and opportunities of the distance learning process and what can be done about its weaknesses and threats.

Anahtar sözcükler: Acil durum uzaktan öğretim, swot analizi, covid-19.

Keywords: Emergency distance learning, swot analysis, covid-19

Bu makaleye atf vermek için:

Bertiz, Y., Kırmacı, Ö. & Aslan, B. (2023). Acil durum uzaktan öğretim sürecinde bir üniversite profili. *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(1), pp- pp *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(1), 620-635

Cite this article as:

Bertiz, Y., Kırmacı, Ö. & Aslan, B. (2023). A university profile in the process of emergency distance learning. *Trakya Journal of Education*, 13(1), 620-635

¹. Öğr. Gör., Karamanoplu Mehmetbey Üniversitesi, Rektörlük, Karaman, Türkiye, yaseminbertiz@gmail.com, Orcid: 0000-0001-7388-5901

² Öğr. Gör. Dr., Kırklareli Üniversitesi, Rektörlük, Kırklareli, Türkiye, kirmaciomer@gmail.com, Orcid: 0000-0002-0954-1263

³ Dr. Öğr. Üyesi, Kırklareli Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Kırklareli, Türkiye, bora.aslan@klu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-8069-8204

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Due to the Covid 19 pandemic, some educational institutions have been unprepared for the emergency distance education process due to a lack of infrastructure and lack of experience. In this case, institutions have tried to manage the process by entering into different pursuits. The purpose of this study is to evaluate the strengths and weaknesses of this process in terms of its opportunities and threats. In this context, the answers to the following questions were sought.

1. What are the strengths of the emergency distance learning program implemented during the Covid-19 pandemic process?
2. How can we use the strengths of distance education to minimize negative situations?
3. What are the weaknesses of the emergency distance learning program implemented during the Covid-19 pandemic process?
4. If these weaknesses of the distance learning process are not strengthened, what problems will they bring?
5. What are the opportunities offered by the emergency distance learning program implemented during the Covid-19 pandemic process?
6. What is the effect of the opportunities offered by the distance education process on the success of the institution?
7. What are the dangers caused by the emergency distance learning program implemented during the Covid-19 pandemic process?
8. What kind of situations can be encountered if the threats in the distance education process are ignored?

Method

This study was carried out using the case study method, in which the opinions of the teaching staff regarding the emergency distance education process were obtained by SWOT analysis, and interviews were conducted about what can be done for the remote teaching process in accordance with the opinions obtained. The study group of the study consists of 84 teaching staff who are teaching at the higher education institution in the 2019-2020 academic year. The study group was determined according to the maximum variety sampling. 37 of the participants were female and 47 were male. 19 teachers have online education experience before the COVID-19 pandemic. The experience of teaching staff in providing online education ranges from 1 to 5 years.

A survey of the relevant literature was conducted by the researchers and an interview form was created taking into account the SWOT factors. The interview form has been transferred to the online environment. This form has been sent to all the teaching staff who are teaching at the higher education institution where the study is conducted by making the necessary explanations through various channels such as Whatsapp, Microsoft Teams streaming. Opinions were obtained from 84 teaching staff in the study based on volunteerism. Interviews were conducted with 7 participants from the study group. The interview questions were created on how to take advantage of these situations or how to take precautions against these situations by examining the relevant literature and taking advantage of the opinions obtained. When determining the lecturers to be interviewed, qualities such as the practical and theoretical teaching status of the lecturers, the experience of teaching online before the pandemic, and the status of teaching online were taken into account. face-to-face interviews were also conducted with 4 teaching staff and 3 teaching staff online. The duration of the interviews with the five interview questions was approximately 15-20 minutes.

In the process of analyzing the data obtained, the answers collected first were examined. After all the answers were found to be valid, the answers were analyzed by the content analysis method. In the content analysis, the reliability of the data was calculated as 96.81% using the Miles and Huberman (1994) reliability formula.

Findings

In this section, the findings obtained as a result of the research questions prepared in accordance with the purpose of the research are included. Opinions about the flexibility of access, the use of audio and visual materials, the integration of technology into education, and the assistance in time management have shown an intensity as strengths of the emergency distance education training program implemented during the Covid 19 pandemic process. Opinions about the fact that these strengths can be used to minimize negative situations are; due to the lack of interaction, decreasing the motivation of the teaching staff for the course before it can be made asynchronous, due to security problems in the exam, legal sanctions against the rules of the exam to be turned on the camera to capture the student's attention in this way, students can be kept active, the lack of technological opportunities within the school, making them easier access to computers, course registrations, and able to be traced back in the form of allowing you to minimize the negative aspects are expressed.

The lack of interaction, technological deficiencies, technical problems, and security problems in the exams are among the most mentioned opinions as to the weaknesses of the distance learning program implemented during the Covid 19 pandemic process. If these weaknesses are not strengthened, the purpose of education will not be fulfilled, the generations acting under the direction of someone who cannot take responsibility for themselves will catch up, the importance of knowledge will not remain, the success rate will decrease, and there may be problems such as it has been stated by the teaching staff. Looking at the opportunities of the emergency distance learning process; It is seen that there are opinions about the possibility of unlimited education from time and space, that the process brings awareness to the teaching staff on various issues, and that the process provides efficiency. The opinions regarding what these opportunities may contribute to the success of the existing institution are as follows; The name of the institution can be heard by organizing domestic or international activities through distance education, and it can be a revenue gate for the institution. In addition, it has been stated that they can publish more because of the shorter course duration in distance education courses and the more time left for the teaching staff, which will contribute to the institution in terms of the number of publications made at the institution.

The presence of irregularities, lack of interaction, security problems and the inability to conduct the assessment reliably are stated by the teachers as threats that exist in the process of emergency distance education. If these threats are ignored, it has been stated by the teaching staff that generations who do not know how to decipher their own academically unqualified ideas will grow up and that attendance at the lesson may decrease.

Discussion and Conclusion

This study, it was conducted to profile a public university in the emergency distance learning process. For this purpose, the opinions of the teaching staff about the strengths and weaknesses of the process, as well as opportunities and threats, were taken and interviews were conducted with 7 teaching staff. As a result of the analyses conducted, they stated that the distance learning process provides access flexibility because it provides education independently in time and space, and that visual and audio materials can be used more easily compared to face-to-face training as a strong direction. It has been stated by the teaching staff that the loss of motivation can be reduced and the student interest can be increased by using these strengths.

Technological deficiencies have been expressed as weaknesses due to problems such as students not having a computer or internet to connect to distance education. Due to the low attendance of the course, there is little interaction, and security problems in the exams are stated as a weakness. There are studies related to the lack of distance education and interaction, the presence of technological deficiencies, the possibility of technical problems, and the presence of a security problem in the exams.

Such situations as maintaining education in all conditions without time and space constraints, allowing each student to study at the appropriate time, have been considered as an opportunity for the distance education process. With this opportunity, it has been stated by the teaching staff that the name of the institution can be announced by organizing various events or training at home or abroad, or that it can generate income for the institution.

The fact that there are various irregularities in the exam during the emergency distance learning process, although there is a possibility that the student does not want to do homework or exam, there are no technical problems or technological opportunities as an excuse has been stated as threats to this process. They stated that if these threats are ignored, generations academically unqualified, unable to put forward their ideas, unable to take responsibility will grow up.

This study was conducted in a developing university. The results can be generalized by repeating similar studies at different universities. It can also be examined in detail by taking stakeholder opinions. In this study, opinions were taken from the faculty members who were in the process. Taking these opinions into consideration, making the necessary arrangements can make the process more efficient.

GİRİŞ

Covid-19 salgını nedeniyle alınan tedbirler arasında eğitime ara verilmesi de bulunmaktadır. UNESCO (2020)'nin oluşan mevcut kesintinin eğitim hakkını tehdit edeceği gerekçesi ile uzaktan eğitimi önermesi ve eğitimin kesintiye uğramadan sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla uzaktan eğitim bu süreçte bir çözüm yolu olarak hayatımıza girmiştir (Telli Yamamoto & Altun, 2020, Hebecci, 2021). Bu eğitim sürecine bazı eğitim kurumları hazırlıksız yakalanmıştır. Bazı üniversitelerin alt yapılarının ya da yeterli personelinin olmaması, eğitimcilerin daha önceden uzaktan eğitim tecrübelerinin olmaması gibi durumlar görülmüştür (Çetinkaya Aydın, 2020). Kurumlar ve eğitimciler, derslerin uzaktan eğitim ile nasıl sürdürülebileceği, bu sistemin nasıl kullanılabileceği gibi konularda farklı arayışlara girmişlerdir (Karip, 2020). Mevcut şartlar doğrultusunda süreci yönetmeye çalışmışlardır. Ancak hazırlıksız yakalanan bu sürecin yüz yüze eğitimdeki kadar verimli geçmediği belirtilmektedir (Sayan, 2020; Genç & Gümrükçüoğlu, 2020).

19. Yüzyıldan beri artış göstererek günümüzde hala yaşanmaya devam eden salgın hastalıkların gelecekte yaşanma olasılığı (Özdemir, 2020) düşünülürse benzer süreçlerde eğitimin verimli bir şekilde yapılabilmesi için durum tespiti yapılarak önceden stratejiler geliştirilebilir. Eğitim kurumları, eğitim sonunda beklenen kazanımlarını değerlendirmek ve tespit edilen noksanlıklara yönelik stratejiler geliştirilebilmek için yapılması gereken durum tespitini SWOT analizi tekniği ile yapabilmektedir (Özan vd., 2015). Durum analizi olarak bilinen SWOT analizi güçlü yönler (strengths), zayıf yönler (weaknesses), fırsatlar (opportunities) ve tehditler (threats) gibi hem iç (güçlü ve zayıf yönler) hem de dış (fırsatlar ve tehditler) faktörleri değerlendirmek için kullanılan bir analiz türüdür (Weihrich 1982; Stoller, 2021; Wang & Wang, 2020). Eğitimde ise kurumun ya da programın iç ve dış etkenlerini ortaya çıkaran bir yöntem olarak tanımlanmaktadır (Gökmenoğlu & Eret, 2011).

İlk olarak 1960'lı yıllarda organizasyonların iç ve dış çevresini değerlendirerek verimli olmalarının yolunu aramaya yönelmeleriyle başlamıştır (Humphrey, 2005). Humphrey tarafından paydaş ve kaynaklar ile güçlü ve zayıf yönlerin belirlenmesi şeklinde SWOT kelimesini kullanmadan temeli atılmıştır (Sarsby, 2016). SWOT analizinde başarılı olabilmek için iç çevrenin ve dış çevrenin iyi anlaşılması gerekmektedir (Özköse, Arı & Çakır, 2013). Bu nedenle toplanan veriler ile işletmenin iç çevresi ve dış çevresi analiz edilir (Ülgen & Mirze, 2004). Böylece iç çevrenin güçlü ve zayıf yönleri ile dış çevredeki fırsat ve tehditler görülebilecektir (DPT, 2003). Covid 19 döneminde üniversitelerdeki eğitim sürecinin durumun analizi ve gelecek planlamasının yapılabilmesi için de SWOT analizi belirleyici olarak kullanılabilir. Böylece kurumun zayıf yönlerine bakılarak dışarıdan gelebilecek tehditler önceden tespit edilerek, kuruma zarar vermesi engellenmeye çalışılır. Ayrıca kurumun güçlü yönlerine bakılarak da dışarıdan ve içeriden oluşabilecek fırsatları değerlendirmek için kapsamlı bir analiz süreci gerekir (Eriş, 2019).

Uzaktan eğitim sürecinin SWOT analizi ile ilgili yapılmış çalışmalara bakıldığında; acil durum uzaktan öğretim sürecinde verilen Topluma Hizmet Uygulamaları (Uysal Bayrak ve Tanık Önal, 2021), Muhasebe (Ezin, 2021), Türkçe Öğretmenliği programı (Emek, 2021) gibi farklı derslerin online verilmesi sürecinin SWOT analizinin yapıldığı görülmektedir. Elde edilen sonuçlar neticesinde bu tarz derslerin online verilmesi durumunda karşılaşılabilecek güçlü ve zayıf yönler ile; tehdit ve fırsatlardan bahsedilmiştir. Benzer şekilde acil durum uzaktan öğretim sürecinden önce de uzaktan eğitim sürecinin SWOT analizinin yapıldığı çalışmalar da mevcuttur. Özköse, Arı ve Çakır (2013)'ın yapmış olduğu çalışmada uzaktan eğitim ile ders veren öğretim elemanlarının görüşlerinin alındığı, elde edilen sonuçlar neticesinde uzaktan eğitim sürecinin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerinin belirlendiği görülmektedir.

Yabancı literatürde ise, öğretmen ve öğrencilerin Covid 19 sürecinde uzaktan eğitim tecrübelerinin SWOT analizi ile incelenerek tecrübelerinin karşılaştırıldığı görülmektedir (Eltaybani, Abdelhalim ve Abdelgawad, 2021). Bu çalışmada sonuç olarak öğrencilerin eğitimcilerden daha çok eğitime ihtiyaç duyduğu ve bu eğitimin online sınav öncesi zorunlu olması gerektiği, kriz dönemlerinde uzaktan eğitimin desteklenmesi ve uygulanmasının yönetilmesi konusunda yardımcı olacağı ifade edilmiştir. Başka bir çalışmada (Huertas-Abril, Palacios-Hidalgo ve Gomez-Parra 2021), hizmet öncesi iki dilli ilkökul öğretmenlerinin geliştirilen acil durum uzaktan dil öğretimi öğrenme materyallerine ilişkin tutum ve algıları SWOT analizi yapılarak belirlenmiştir. Alışılmışın dışında düşünme yöntemi ile tasarlanan materyaller ile gerçek öğretmen uygulamalarının vurgulandığı ve dolayısıyla katılımcıların olumlu tutumlar sergilemiş olduğu ifade edilmiştir. Larysa vd. (2021)'nin yükseköğretim düzeyinde yapmış oldukları çalışmada ise Covid 19 pandemi sürecinde çoğu ülkenin uzaktan eğitime hazır olmadıklarından dolayı öğretmen ve öğrenciler için uzaktan eğitimin SWOT analizi yapılarak tanıtılması amaçlanmıştır. Çalışma sonucunda kurumlar için uzaktan eğitim sürecinde ortaya çıkan teknik, sosyal ve ekonomik problemlerden bahsetmişlerdir.

Bu çalışmanın amacı, bir yükseköğretim kurumu bünyesinde uygulanmış olan acil durum uzaktan öğretim sürecinin; SWOT analizi uygulayarak fotoğrafını çekmek ve sonuçlara yönelik nelerin yapılabileceği ile ilgili süreç içerisindeki kişilerin görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Böylece sürecin güçlü yönleri ile zayıf yönleri tespit edilerek güçlü yönlerinin hangi alanlarda kullanılabileceği, zayıf yönlerin güçlendirilmesi, olası fırsatların en verimli biçimde değerlendirilebilmesi ve olası tehditlere karşı önlemler alınabilmesi yoluna gidilecektir. Çalışmada acil durum uzaktan öğretim sürecinde farklı alanlardaki uygulamalı ve teorik farklı dersleri kapsayacak şekilde geniş kapsamlı bir inceleme yapılmıştır. Bu nedenle SWOT analizi çalışmalarına yeni bir örneklem çalışması eklenmesi bakımından da literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca sonuçları açısından, uzaktan eğitim ile geniş kitlelere eğitim vermek isteyen, eğitim vermeye yeni başlamış olan kurumlar için de rehber olabilmesi bakımından da yüksek önem arz etmektedir. Çünkü bu çalışmada öğretim üyelerinin boylamsal görüşleri ve bu süreçle ilgili önerileri bulunmaktadır. Bu sayede süreçte karşılaşılabilecek durumlar hakkında fikir sahibi olunabilecektir. Bunlara ek olarak uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajları konusunda var olan tartışmalar için de katkısı olacağı düşünülmektedir. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Covid-19 salgını sürecinde uygulanan acil durum uzaktan öğretim programının güçlü yönleri nelerdir?
2. Uzaktan eğitimin güçlü yönlerini olumsuz durumları minimize etmede nasıl kullanabiliriz?
3. Covid-19 salgını sürecinde uygulanan acil durum uzaktan öğretim programının zayıf yönleri nelerdir?
4. Uzaktan eğitim sürecinin bu zayıf yönleri güçlendirilmezse ne gibi sorunları beraberinde getirir?
5. Covid-19 salgını sürecinde uygulanan acil durum uzaktan öğretim programının sunduğu fırsatlar nelerdir?
6. Uzaktan eğitim sürecinin sunduğu fırsatların kurumun başarısı üzerine etkisi nedir?
7. Covid-19 salgını sürecinde uygulanan acil durum uzaktan öğretim programının neden olduğu tehlikeler nelerdir?
8. Uzaktan eğitim sürecindeki tehditler göz ardı edilirse ne gibi durumlarla karşılaşılabılır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Acil durum uzaktan öğretim sürecinin SWOT analizi ile değerlendirilerek sonuçlar neticesinde yapılabilecekler konusunda öğretim üyelerinin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmış olan bu çalışmada yöntem olarak nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması, çoklu veri toplama araçları kullanarak zaman içerisinde sınırlandırılmış bir durumun derinlemesine incelendiği yöntemdir (Creswell, 2007). Durum çalışmalarındaki amaç; kişi, olay ya da kurumun derinlemesine ve boylamsal olarak incelenmesidir (Paker, 2015). Bu nedenle öğretim üyelerinin görüşme formu ile görüşleri alındıktan yaklaşık üç eğitim-öğretim döneminden sonra yüz yüze ya da online görüşmeler yapılarak daha önceki görüşlerinde değişiklik olup olmadığı ile görüşme

formu paralelinde farklı görüşme soruları sorularak öğretim elemanlarının görüşleri çıkarılmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu/ Evren- Örneklem

Araştırmanın çalışma grubu 2019-2020 bahar yarıyılında bir devlet yükseköğretim kurumunda ders vermekte olan 37 kadın 47 erkek olmak üzere toplam 84 öğretim elemanından oluşmaktadır. Çalışma grubunun ders verme deneyimi 1 ile 30 yıl arasında değişmekte olup, 65 öğretim elemanının çevrimiçi ders verme deneyimi bulunmamaktadır. Deneyim sahibi öğretim elemanlarının 1 yıldan az (n=4), 1 yıl (n=6), 2 yıl (n=6) ve 5 yıl (n=3) deneyimleri vardır. Çalışma kapsamında acil durum uzaktan öğretim sürecinin genel değerlendirmesi yapılmak istendiğinden çalışma grubu seçiminde maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örneklemede amaç, farklı durumlar arasında mevcut ortak olguların belirlenmesi ve problemlerin çeşitli boyutlarının ortaya konulmasıdır (Yıldırım & Şimşek, 2018). Bu bağlamda çalışmaya acil durum uzaktan öğretim sürecinde farklı fakülte ve meslek yüksekokullarında ders veren öğretim elemanları katılmıştır. Çalışmaya katılımda gönüllülük esası aranmıştır. Çalışma grubu ve çalışma grubunun pandemiden önce çevrimiçi ders verme deneyimleri aşağıdaki gibidir (Tablo 1).

Tablo 1.

Çalışma grubu

Unvan	N	Pandemiden Önce Çevrimiçi Ders Verme Deneyimi				
		1 Yıldan Az	1 Yıl	2 Yıl	3-5 Yıl	Yok
Prof. Dr.	3					3
Doç. Dr.	6			1		5
Dr. Öğr. Üyesi	25	1	1	1	1	21
Öğr. Gör. Dr.	6		1		1	4
Araş. Gör. Dr.	5					5
Öğr. Gör.	39	3	4	4	1	27
Toplam	84	4	6	6	3	65

Görüşme yapılan 7 öğretim elemanlarına ait bilgiler ise Tablo 2’de verilmiştir. Öğretim elemanlarından üçünün Covid 19 pandemiden önce uzaktan eğitim deneyimi bulunmazken; en çok 5 yıllık deneyime sahip bir öğretim elemanı vardır. Diğer öğretim elemanlarından birinin 2 yıllık kalan ikisinin birer yıllık pandemiden önce çevrimiçi ders verme deneyimi bulunmaktadır. Görüşme yapılan öğretim elemanları belirlenirken ders verme durumu, çevrimiçi ders verme deneyimi olup olmama durumu dikkate alınmıştır.

Tablo 2.

Görüşme yapılan öğretim üyelerine ait demografik bilgiler

KOD	Çalıştığı Birim	Ders Deneyimi	Covid 19 Pandemiden Önce Çevrimiçi Ders Deneyimi
ÖE1	Teknik Bilimler Yüksekokulu (Bilgisayar Teknolojileri)	11	Yok
ÖE2	MYO (İş Sağlığı ve Güvenliği)	1	1
ÖE3	Rektörlük (Yabancı Diller)	11	2
ÖE4	Rektörlük (Atatürk İlke ve İnkılap Tarihi)	15	5
ÖE5	Sağlık Yüksekokulu (Beslenme ve Diyetetik)	8	Yok
ÖE6	Sağlık Bilimleri MYO (Görsel-işitsel Teknikler ve Medya Yapımcılığı)	9	Yok
ÖE7	MYO (Aşçılık)	5	1

Veri Toplama Aracı

SWOT analizi, incelenmesi istenen kuruluş, teknik, süreç ya da durumun güçlü ve zayıf yönleri ile dış çevreden kaynaklanan fırsat ve tehditleri belirlemede kullanılan bir tekniktir (Demirdöğen, 1997). SWOT, analizi yapılarak güçlü yönler ve fırsatlardan en üst düzeyde yararlanarak, tehditlerin ve zayıf

yanların etkisini minimum düzeye indirecek plan ve stratejilerin geliştirilmesi amaçlanır (Gürlek, 2002). Çalışmada kullanılan görüşme formu bu doğrultuda hazırlanmıştır. Görüşme soruları ise öğretim elemanlarının SWOT faktörlerinde kullanılabilecek önerileri belirlemeye yöneliktir. Araştırmacılar tarafından hazırlanan soruların iç geçerliliğini sağlamak için ilgili alanyazında SWOT analizi yapmak için sorulan sorular dikkate alınarak sorular hazırlanmıştır. İç geçerliliğin ve dış geçerliliğin sağlanmasında ayrıca uzman görüşlerine başvurulmuştur ve ayrıntılı betimleme yapılmıştır.

Verilerin Toplanma Süreci

Araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu online ortamda hazırlanmıştır. Hazırlanan form yükseköğretim kurumunda çevrimiçi ders veren bütün öğretim elemanlarına Whatsapp, Microsoft Teams akış gibi çeşitli kanallar aracılığıyla gerekli açıklamalar yapılarak iletilmiştir. Çalışmanın gönüllülük esasına dayandığı katılımcılara bildirilmiştir. 5 demografik bilgi ve 5 araştırma amacına uygun soru açık uçlu olarak acil durum uzaktan öğretim sürecini değerlendirmeleri için öğretim elemanlarına yönlendirilmiştir. Verilerin toplanması için iki haftalık süre verilmiştir. Veri toplama süreci acil durum uzaktan öğretim sürecinin ilk döneminin sonunda uygulanmıştır. Bundan dolayı katılımcıların dönem boyunca yaşadıkları deneyimleri yeterince forma aktardıkları düşünülmektedir. Çalışmanın derinlemesine incelenebilmesi amacıyla da elde edilen veriler doğrultusunda 7 kişi belirlenerek görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler kurumda kullanılan Microsoft Teams üzerinden 4 kişi ile görüntülü olarak 3 kişi ile de yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Görüşme esnasında ilk olarak çalışmanın amacından bahsedilerek katılımcının görüşme formundaki yanıtları hatırlatılmıştır. Ardından araştırmacılar tarafından hazırlanmış yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular katılımcıya yöneltilmiştir. Her bir katılımcı ile yaklaşık 15-20 dakika görüşme yapılmıştır. Verilerin elde edilmesi sürecine ait eylem uygulama planı Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Eylem uygulama planı

Eylem	Zaman
Görüşme formunun hazırlanması	2020 Nisan (İki hafta)
Görüşme formunun öğretim elemanları tarafından doldurulması	2020 Mayıs (İki hafta)
Görüşme formundan elde edilen verilerin analizi	2020 Temmuz (Bir ay)
Görüşme sorularının hazırlanması	2021 Aralık (Bir hafta)
Görüşmelerin yapılması	2021 Aralık (İki hafta)
Görüşme sorularından elde edilen verilerin analizi	2022 Ocak (Bir hafta)

Verilerin Analizi

Görüşme formu ile elde edilen veriler analiz edilirken ilk olarak öğretim üyelerinin görüşme formunda verdikleri yanıtlar incelenmiştir ve bütün veriler (84 görüşme formu) geçerli kabul edilmiştir. SWOT faktörlerine ilişkin görüşlerin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi, bir metinde yer alan değişkenlerin tarafsız ve sistematik bir şekilde ölçüldüğü tekniktir (Wimmer & Dominick, 2000; Stone vd, 1966). Böylece güçlü ve zayıf yönler ile fırsat ve tehditlere ilişkin görüşler kategorize edilerek kategorilerde yer alan görüşlerin frekansları ve yüzdeleri belirlenmiştir. İçerik analizinde verilerin güvenilirliğinin sağlanması amacıyla Miles & Huberman (1994) tarafından geliştirilen güvenilirlik formülü (Güvenirlik= $\frac{\text{görüş birliği}}{\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı}}$) kullanılmıştır. Buna göre araştırmacılar arasındaki güvenilirlik $P = \frac{425}{425 + 14} = 96,81$ olarak bulunmuştur.

Araştırmanın Etik İzinleri

Yapılan bu çalışmada araştırma etiği ilkeleri gözetilmiş olup gerekli etik kurul izinleri alınmıştır. Etik kurul izni kapsamında; Kırklareli Üniversitesi Rektörlüğü Bilimsel Araştırmalar ve Yayın Etiği Kurulu, 12.08.2021E-35523585-302.99-33239 sayılı belge alınmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma soruları bağlamında elde edilen verilerin incelenmesi sonucu ulaşılan bulgular yer almaktadır. Öğretim üyelerinin görüşme formu ve görüşmeler neticesinde ortaya koydukları görüşlerin frekans ve yüzde gösterimleri tablolar halinde yer almaktadır. Öğretim üyelerinin görüşme formunda verdikleri yanıtlar ile yapılan görüşme arasında yaklaşık üç eğitim-öğretim yarıyılı bulunduğundan yapılan görüşmede öğretim üyelerinin görüşleri hatırlatılarak görüşlerinde farklılık olup olmadığı sorulmuştur. Tüm öğretim elemanları görüşlerinin devam ettiğini belirtmiştir. Bir öğretim üyesi kendilerinin daha iyi durumda olduğunu ancak diğer yönlerden bir değişiklik olmadığını “*Aynı fikirdeyim ben hala bunlar hala engellenemiyor... hala aynı fikirdeyim. Geçtiğimiz seneye göre tabii ki uzaktan eğitimde hani biz kendimiz daha iyiyiz ama öğrenciler de değişen bir şey yok...*” (ÖE5) şeklinde belirtmiştir.

Covid-19 salgını sürecinde uygulanan acil durum uzaktan öğretim programının güçlü yönleri nelerdir?

Acil durum uzaktan öğretim sürecinde yapılan uzaktan eğitim programının güçlü yönlerine ilişkin öğretim üyelerince ortaya konulan görüşlere bakıldığında en çok tekrarlanan unsurun *erişim esnekliği* (n=51) olduğu görülmüştür. *Görsel ve işitsel materyallerin kullanılabilmesi* (n=11), *teknolojinin eğitime entegrasyonu* (n=9) ve *zaman yönetimine yardımcı olması* (n=8) en çok tekrarlanan diğer ifadelerdir. Bu konuya ait öğretim elemanlarının görüşlerinden bazıları; “*Uzaktan eğitimin güçlü yanları, mekân ve zaman olgularından sıyrılmış, her an her yerde bir eğitim sürecini başlatmış olması...*” (ÖE24), “*Ders saatlerinde esneklik, ders için gerekli alt yapının olduğu her yerde ders yapabilmek, senkron derslere katılmayanların veya dersi tekrar etmek isteyenlerin derse sonradan girip tekrar etme imkânlarının olması*” (ÖE2), “*...öğrencilere görsel malzeme (konu hakkında harita, güncel resim, foto vs.) daha yoğun şekilde sunulabiliyor...*” (ÖE81) şeklindedir. Acil durum uzaktan öğretim sürecinin güçlü yönleri kategorisinde elde edilen görüşler Tablo 4’te ki gibidir.

Tablo 4.

Acil durum uzaktan öğretim sürecinin güçlü yönlerine ilişkin görüşler

Güçlü Yönler	f	%
Erişim esnekliği	51	47,7
Görsel ve işitsel materyallerin eklenebilmesi	11	10,3
Teknolojinin eğitime entegrasyonu	9	8,41
Zaman yönetimine yardımcı olması	8	7,48
Öğrenciyi etkili takip edebilme olanağı	7	6,54
Sınıf yönetiminin kolaylığı	6	5,61
Eğitimde fırsat eşitliği	5	4,67
Öğrenciye sağladığı ekonomik kazanç	5	4,67
Acil durumlar için ideal	4	3,74
Derse ilgili öğrenciler için daha verimli	1	0,93
Toplam	107	100

Uzaktan eğitimin güçlü yönlerini olumsuz durumları minimize etmede nasıl kullanabiliriz?

Öğretim üyelerinin uzaktan eğitim güçlü yönlerini olumsuz durumları minimize edebilmek için kullanılması yönündeki görüşlerine bakıldığında öğretim elemanlarından ÖE1 derste etkileşim olmamasından dolayı motivasyonlarının düştüğünü, motivasyonlarını düşürmemek için de derslerin asenkron olarak yapılabileceğini belirtmiştir. Ayrıca sınavlarda öğrenci bireysel sınav yapması konusunda dikkatli olmuyorsa, öğretim elemanlarının sınavda kamera açtırma vb. gibi sınav kurallarına yönelik taleplerinin yasal olarak olması gerektiğini belirtmiştir. Öğretim elemanlarından üçü uzaktan eğitimde öğrenci ilgisinin düşük olmasını uzaktan eğitim sürecinin olumsuz yönü olarak düşünmüştür. Bunu minimize etmek için uzaktan eğitimin güçlü yönü olan zengin materyal sunabilme özelliğinin kullanılabilceğini (ÖE3), mikrofonlar kapalı olsa da canlı ders esnasında kameraların açılarak etkileşim sağlayıp öğrencinin ilgisinin aktif tutulabileceğini (ÖE2), dersin ağırlığının biraz daha artırılabilceğini

(ÖE4) belirtmişlerdir. Öğretim elemanlarından biri uzaktan eğitim sürecinin güçlü bir yanı olmadığını (ÖE5) belirtirken, bir diğeri (ÖE6) uzaktan eğitimin sunmuş olduğu güçlü yönlerin olumsuz durumları ortadan kaldıracak yapıda olmadığını belirtmiştir. Bunu şu şekilde ifade etmiştir; " *Aslında uzaktan eğitimin sunduğu güçlü yönler, olumsuz yönleri ortadan kaldıracak yapıda değiller. İki birbirinden bağımsız işleyen süreçler. Öğrencileri çok aktif bir şekilde görseiler, videolar, sesli kayıtlarla dersi destekleyebilmenin kopya çekmelerinin önüne geçebilecek bir olanak sunmaması, bunun birbirini dışlayan veya önüne geçebilecek bir yapıda olmaması nedeniyle böyle bir şey mümkün değil bence.* (ÖE6)" şeklindedir. Son olarak (ÖE7) ise, uzaktan eğitim sürecinin olumsuz yönünün teknolojik imkanların olmaması olduğunu belirtmiştir. Bunu minimize edebilmek için de okulda kütüphanede var olan bilgisayar sayısının artırılacağı ya da bilgisayarlara erişimin daha kolay olabilmesi şeklinde ifade etmiştir. Ayrıca uzaktan eğitimin sunmuş olduğu dersi tekrar dinleyebilme imkanının olmasının da bu olumsuz durumları bir nebze olsun tolere ettiğini "...benim gördüğüm kadarıyla teorik olan dersler için en olumlu yönü öğrencinin dersi tekrar etmesi. Dersin tekrar dinleyebilmesinin de ben aslında olumsuz yönleri bir nebze de olsun tolere ettiğini düşünüyorum..." şeklinde ifade etmiştir.

Covid-19 salgını sürecinde uygulanan acil durum uzaktan öğretim programının zayıf yönleri nelerdir?

Etkileşim eksikliği (n=33) ve *teknolojik eksiklikler* (n=24) acil durum uzaktan öğretim sürecinde görülen zayıf yönler arasında en çok ifade edilen görüşlerdir. *Teknik sorunların olması ve sınavlarda güvenlik problemi* de en çok görüş alan kategoriler arasındadır. Bu konuda bazı öğretim elemanlarının görüşleri şu şekildedir; "*Öğretim elemanı ile etkileşimin yüz yüze eğitimde olduğu gibi etkili olmaması...*" (ÖE25). "*Teknik imkanlarda kısıtlılık, her öğrencinin yeterli imkana sahip olamama ihtimali, alt yapı eksikliği.*" (ÖE37). "*Öğrencilerle iletişim eksikliği, doğru ve pozitif değerlendirme yanlılığı, öğrencilerin internet erişimleri ya da bilgisayarlarının olmaması, sınavlarda kopya çekme oranının fazla olması*" (ÖE49). Öğretim üyelerinin acil durum uzaktan öğretim sürecinin zayıf yönlerine ilişkin görüşleri Tablo 5'te ki gibidir.

Tablo 5.

Acil durum uzaktan öğretim sürecinin zayıf yönlerine ilişkin görüşler

Zayıf Yönler	f	%
Etkileşim eksikliği	33	22,09
Teknolojik eksiklikler	24	16,7
Teknik sorunlar	15	10,4
Sınavlarda güvenlik problemi	13	9,03
Her ders için uygun olmayışı	11	7,64
Öğrencinin dersi ciddiye almaması	11	7,64
Öğretim elemanlarının tecrübe eksikliği	6	4,17
Adaptasyon sorunu	5	3,47
Derslerin verimli olmaması	5	3,47
Adil değerlendirme olmaması	4	2,78
İlgi ve motivasyon eksikliği	4	2,78
Kullanılabilir olmaması	4	2,78
Teknolojik bağımlılık yapması	2	1,39
Derslere devam sorunu olması	1	0,69
Uygulamadaki güvenlik problemleri	1	0,69
Her çeşit istismara açık olması	1	0,69
Öğrenciyi kolaycılığa sevk etmesi	1	0,69
Pedagojik eksiklikler	1	0,69
Psikolojik etmenler	1	0,69
Sosyalleşmeyi engellemesi	1	0,69
Toplam	144	100

Uzaktan eğitim sürecinin bu zayıf yönleri güçlendirilmezse ne gibi sorunları beraberinde getirir?

Öğretim üyelerinin uzaktan eğitim sürecinin zayıf yönleri güçlendirilmezse ne gibi sorunlar olabileceği hakkındaki görüşlerine bakıldığında; eğitimin amacının yerine getirilemeyeceği (ÖE1), birinin yönlendirmesi ile hareket eden kendi sorumluluğunu alamayan bir neslin yetişeceği (ÖE2, ÖE3) şeklinde görüşlerinin olduğu görülmüştür. Bu durumu ÖE3, “*En basiti nitelikli yetişmemiş nesiller bizi bekliyor diyebiliriz. Çünkü öğrenciler biraz derslerden kopuk yetişiyorlar. Kendi sorumluluklarını almaktan uzaklar. Bu yüzden akademik olarak yeterince güçlü olmayacak. Şu anda yetişen öğrenciler ileride meslek hayatlarında da bunlarla ilgili olumsuz sonuçlarla karşılaşabileceklerinden korkuyorum ben.*” şeklinde ifade etmiştir. Bu konuda ÖE4 dersin geçme aracı olarak görüleceğinden bilginin öneminin kalmayacağını, ÖE5 ve ÖE6’da başarı oranının düşeceğini dolayısıyla öğretim elemanının motivasyonunun da düşeceğini belirtmiştir. Bunu ÖE5 “*Öğrencilerin derslerden çabuk kopması olacağı için başarı oranı çok düşecek... Yani öğrencilerin başarı düzeyi düşecektir. Bizim de motivasyonumuzu düşüyor tabii ki, yani ben öğrencinin başarısız olmasını istemem sonuçta.*” şeklinde ifade etmişlerdir. ÖE7 ise teknolojik imkanlar olmamasından dolayı derse katılmak isteyip katılmayan öğrenciler olmasından dolayı öğrencinin alması gereken eğitimi alamayacağını, benzer şekilde açılış gibi uygulamalı derslerde elde edilen verimin Youtube’da yemek videosu izleyerek elde edilen verim ile aynı olacağı şeklinde ifade etmiştir.

Covid-19 salgını sürecinde uygulanan acil durum uzaktan öğretim programının sunduğu fırsatlar nelerdir?

Öğretim üyelerinin acil durum uzaktan öğretim sürecinin fırsatlarına ilişkin görüşlerine bakıldığında en çok *uzaktan eğitimin zaman ve mekandan kısıtsız eğitim olması* (n=24) ile bu sürecin *çeşitli konularda farkındalıklar kazandırdığı* (n=22) görüşlerinin olduğu görülmektedir. *Verimlilik sağlaması* (n=10) ve *çeşitli kişisel etmenler* de (n=7) en çok ifade edilen görüşler arasındadır. “*Her koşulda eğitimin sürdürülebileceğini deneyimlemek, uzaktan eğitimi kullanmayı öğrenmiş olmak...*” (ÖE18) ve “*Uzaktan eğitimin sağlamış olduğu en önemli fırsatı imkanlar çerçevesinde her zaman ve her mekanda ders notlarına ve sınav aktivitelerine ulaşılabilir olmasıdır*” (ÖE51) ifadeleri bu konu kapsamında alınan görüşler arasındadır. Acil durum uzaktan öğretim süreci ile ilgili fırsatlara yönelik görüşler Tablo 6’da ki gibidir.

Tablo 6.

Acil durum uzaktan öğretim sürecinin fırsatlarına ilişkin görüşler

Fırsatlar	f	%
Zaman ve mekandan kısıtsız eğitim	24	26,08
Çeşitli konularda farkındalık kazandırması	22	23,91
Verimlilik	10	10,86
Kişisel etmenler	7	7,60
Teknoloji adaptasyonu	6	6,52
Kolaylık	5	5,43
Etkileşim sağlanabilmesi	4	4,34
Mesleki gelişim	3	3,26
Materyal geliştirme becerisi	3	3,26
Teknolojinin eğitimde kullanılması	3	3,26
Soru havuzu yapabilme	3	3,26
Maddiyat	1	1,08
Deneyim	1	1,08
Toplam	92	100

Uzaktan eğitim sürecinin sunduğu fırsatların kurumun başarısı üzerine etkisi nedir?

Acil durum uzaktan öğretim sürecinin sunduğu fırsatların kurum başarısı üzerindeki etkisi için ÖE1’in görüşü “*Kurumun başarısı üzerine bir etkisi olacağını pek düşünmüyorum ben. Öğrencilerimiz*

eğitimlerini almaya devam ettiler... ama bakıldığı takdirde yani eğitim öğretim açısından baktığınızda kurumun başarısını yükseltmiş midir? Evet, yani eğitim öğretim devam etmiş olabilir ama yani bu kapanma ve Pandemi tüm dünya çapında olduğundan dolayı birbirine orantılı olarak bakarsak çok fazla etkilediğini düşünmüyorum” şeklindedir. ÖE2, ÖE3, ÖE4 ve ÖE7, kurum bazında gerek yurt içi gerek yurt dışı, kurum içi ya da halka açık kursların, faaliyetlerin yapılabileceğini belirtmişlerdir. Bu şekilde kurum için bir gelir kapısı olabileceği ya da kurumun adının duyurulabileceği şeklinde kurum adına başarı olabileceğini belirtmişlerdir. ÖE5 de uzaktan eğitimde kurum başarısından ziyade, öğrenci başarısına odaklandığını ifade etmiştir. ÖE6 ise, uzaktan eğitim ile verilen ders süresinde kısaltmaya gidildiğinden eğitim süreçlerine ayırdığı zamanın azalmasından dolayı akademik çalışma yapabilecekleri zamanın olduğunu, bunun da kurum açısından yayın kapasitesini artıracığını söylemiştir.

Covid-19 salgını sürecinde uygulanan acil durum uzaktan öğretim programının neden olduğu tehlikeler nelerdir?

Acil durum uzaktan öğretim sürecinde farklı *usulsüzlüklerin* olduğu (n=17), *etkileşimsizlik* (n=15) ve *güvenlik problemlerinin* olması (n=15) acil durum uzaktan öğretim sürecindeki tehdit olarak öğretim elemanlarınca en çok tekrarlanan görüşlerdir. *Değerlendirmenin de güvenilir bir şekilde yapılmadığı* (n=11) diğer tehditler arasındadır. “*Online uygulamalardaki virüs tehlikeleri, öğrencinin ilgisinin daha az oluşu*” (ÖE38). “*Katılım son haftalarda düştü, devamsızlık sorunu olmaması sorun yarattı*” (ÖE57). “*Sınav ortamında kontrolün öğretilen ve gözetmenlerde olmaması, kopya çekme olaylarına izin vermesi, ödev ve açık kitap türünde sınavların yapılması durumunda bile sağlıklı bir değerlendirilmenin olmaması, öğrencilerin okullarıyla bağlarının zayıflaması, aidiyet duygusunun kaybolması*” (ÖE58) tehlikeler konusunda öğretim elemanlarının görüşleri arasındadır. Acil durum uzaktan öğretim sürecinin tehditlerine yönelik öğretim elemanlarının görüşleri Tablo 7’de gösterildiği gibidir.

Tablo 7.

Acil durum uzaktan öğretim sürecinin tehditlerine ilişkin görüşler

Tehditler	f	%
Usulsüzlük	17	17,70
Etkileşimsizlik	15	15,62
Güvenlik problemleri	15	15,62
Değerlendirme güvenilirliğinin olmaması	11	11,45
Alt yapı ve teknolojik eksiklikler	7	7,29
Adaptasyon eksikliği	7	7,29
Motivasyon eksikliği	6	6,25
Eğitimde eşitsizlik	5	5,20
Verimsizlik	5	5,20
İş yükü	3	3,12
Teknolojik bağımlılık	2	2,08
Bilgi eksikliği	1	1,04
Hareketsizlik	1	1,04
Kişisel yaşama müdahale	1	1,04
Toplam	96	100

Uzaktan eğitim sürecindeki tehditler göz ardı edilirse ne gibi durumlarla karşılaşılabilir?

ÖE2 ve ÖE3 uzaktan eğitim sürecindeki tehditlerin göz ardı edilmesi durumunda akademik olarak niteliksiz, kendi fikirlerini ortaya çıkarmayı bilmeyen, sorumluluk almayı öğrenmemiş nesillerin yetişeceğini belirtmişlerdir. Bu durumu ÖE2 “*Valla herhalde yıkılan binalar, çünkü mühendislik öğrencileri de bu şekilde uzaktan alıyor. Yani dediğim gibi kendi başına bir şeyler yapabilen, üretebilen, kendi fikirlerini ortaya çıkarabilen bir nesli kaybederiz herhalde. Sürekli birilerinin yönlendirmesiyle bir şeyler yapan ... Öğrencilerdeki bu kendi fikirlerini ortaya çıkarmada bir engel olur diye*

düşünüyorum ve yani ezberci eğitimin getirmiş olduğu şeyler yine kendini ifade etme, kendi başına bir şeyler yapabilme, yeni fikirler geliştirme konusunda bunları kapatmış olacaktır uzaktan eğitim.” diyerek ifade etmiştir. ÖE1 ve ÖE4 ise bu tehditler göz ardı edildiğinde başarılı olunabileceğini düşünmediklerini ifade etmişlerdir. ÖE5 ve ÖE6 uzaktan eğitimde tehditlerin olmadığı düşünüldüğünde uzaktan eğitimin aslında daha etkili olabileceğini ifade etmişlerdir. Bu konu için ÖE6'nın görüşü *“Tehditleri görmezden gelirsek veya bu tehditler hiç ortaya çıkmamış olsaydı, uzaktan eğitim zaman zaman yüz yüze eğitimden bile daha etkili bir ortam sunabiliyor esasen. Sınav yani öğrenci ölçmeye dayalı bir sürecin ortaya çıkmadığı durumlarda uzaktan eğitim materyalleri kullanma açısından çok daha fazla olanak sunduğu için aslında uzaktan eğitim öğretim sürecinin daha etkin olmasını sağlıyor. Eğer o tür zaafiyetleri göz ardı edersek, yüz yüze eğitimden daha etkili olduğunu düşünüyorum...”* şeklindedir. Bu konuda ÖE7'de eğitim açısından olumsuz olacağını, derse katılımın azalacağını *“Öğrencinin eğitimi açısından olumsuz bir yön olur. Diğer türlü baktığımız da derse devam etmeyen öğrenci ile derse devam eden öğrenciler uzaktan eğitimde aynı nota çalışacaklar. Sonradan dinleyecek ve bu sefer derse devam eden öğrenci vaktini ayırıyor. Şuan belki dışarı çıkacak arkadaşlarıyla gezecek ama gezmiyor dersi dinliyor. Ama diğer öğrenci belki dışarıda arkadaşlarıyla geziyor. O an bunu bilmiyoruz. Bu sefer dersi dinleyen, derse sürekli katılan, sorulan sorulara yanıt veren öğrenci ile diğer öğrenciler burada aynı not alacak. Çünkü dersler kayıttan tekrar edilebiliyor. Aynı şeylere çalışacak. Bu defa ne oluyor? Derse sürekli katılan öğrenci açısından aslında olumsuz bir durum. O da diyecek ki bu seferde madem derse katılmayan geçiyor bende katılmayım bende katılmadan geçebilirim diyebilir. İleriki süreçte öğrencilerin derse katılımında daha ciddi sıkıntılar olacağını düşünüyorum. Daha az öğrenci derse katılabilir. Bu sebeple hani kartopu gibi o izler o onu izler ve sonrasında bir bakarsınız 5 kişi ile 55 kişilik sınıfta ders işlemek zorunda kalırsınız gibi durumlar olabilir. Yani benim düşüncem.”* şeklinde ifade etmiştir.

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu çalışmada, bir devlet üniversitesinde acil durum uzaktan öğretim sürecinde ders veren öğretim üyelerinin bu sürece yönelik güçlü ve zayıf yönler ile fırsat ve tehditlere yönelik görüşlerinin belirlenerek, SWOT faktörlerinin nasıl değerlendirilebileceği ya da bu konuda alınması gereken önlemlerin açıklanması amaçlanmıştır. Elde edilen veriler ilgili literatür çerçevesinde aşağıda tartışılarak çalışma sonunda birtakım önerilere yer verilmiştir.

Öğretim üyelerinin acil durum uzaktan öğretim sürecinin güçlü yönlerine ilişkin görüşleri öğretim ortamını zaman ve mekândan bağımsız bir şekilde öğrencilerin erişebileceği bir noktaya getirdiği için erişim esnekliği sağladığı yönündedir. Ayrıca uzaktan eğitim derslerinde görsel işitsel materyallerin yüz yüze eğitime göre daha kolay kullanılabilmesi ile öğrencilere farklı formatlarda materyaller sunabilmelerinden dolayı görsel ve işitsel materyallerin kullanılıyor olmasını da güçlü yön olarak belirtmişlerdir. Bu durum uzaktan eğitimin tanımında geçen zaman ve mekândan bağımsız bir şekilde eğitim yapılabilmesi (Kaya, 2002; Keegan, 1996) yani uzaktan eğitimin sahip olduğu özellikler ile açıklanabilir. Benzer şekilde uzaktan eğitimde ders içeriklerinin öğrenenlerin bireysel çalışma yapabilmelerini sağlamak için etkili tasarlanması gerektiğinden tasarımcılar tarafından çoklu ortam araçları kullanılarak hazırlanabileceği de literatürde yer almaktadır (Çıvrıl, Aruğaslan & Yakut, 2013). Demir ve Özdaş (2020)'in yaptıkları çalışmada da Covid 19 acil durum uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin çeşitli araç gereçleri kullandığı görülmüştür. Güçlü yön olarak bahsedilen zaman ve mekândan bağımsız eğitim özelliğinden yararlanarak öğretim üyelerinin dersleri asenkron olarak vermesi ile ders esnasındaki etkileşimsizliğin olmayacağından dolayı öğretim elemanlarının motivasyonlarında düşme olmayacağı ve öğrenci ilgisinin düşük oluşunun da uzaktan eğitimin sunmuş olduğu zengin materyal özelliğinin kullanılabilmesi ile olumsuz yönlerin güçlü yönler ile minimize edilebileceği öğretim elemanları tarafından ifade edilmiştir.

Öğrencilerin uzaktan eğitime bağlanmak için bilgisayarının ya da internetinin olmaması ya da aynı ailede birden fazla kardeşin aynı anda uzaktan eğitim dersi alması durumunda problem olabileceği için teknolojik eksiklikler zayıf yön olarak vurgulanmıştır. Derse katılımın az olması ve öğretim elemanı ile yüz yüze olan etkileşimin uzaktan eğitim sürecinde olmaması, jest ve mimiklerin yeterince kullanılamaması gibi nedenlerden dolayı etkileşim eksikliği de belirtilen görüşlerdendir. Ders esnasında internet bağlantısının zayıf olmasından dolayı yaşanan dersten kopmalardan dolayı teknik sorunlar;

sınavlarda öğrencilerin bireysel olarak sınav yapmadıklarından, telefonda ya da bilgisayarda farklı pencereden sorunun cevabını araması, sorunun cevabının bir öğrenci tarafından herkese paylaşılması gibi durumlardan dolayı da sınavlarda güvenlik problemi zayıf yön olarak ifade edilmiştir. Alan yazın incelendiğinde de uzaktan eğitim ve etkileşim eksikliği ile ilgili çeşitli çalışmaların (Arslan, & korkmaz, 2019; Bouhnik & Marcus, 2006; Lee & Rha, 2009) yapıldığı görülmektedir. Benzer şekilde uzaktan eğitimde teknolojik eksikliklerin olması (Ridei vd, 2021; Dönmez, 2021), teknik sorunların yaşanabilmesi (Jacqueline & Smita, 2001; Ali, 2021) ve sınavlarda güvenlik probleminin olması (King, Guyette ve Piotrowski, 2009; Hillier, 2014; Lanier, 2006; Bozkurt & Uçar, 2018) ile ilgili çalışmalar da mevcuttur. Krisnawati, Mei & Puspitaningtyas, (2019)'da yaptıkları çalışmada eğitimcide olan eksikliği de zayıf yön olarak belirtmişlerdir. Ramos-Morcillo ve diğerleri (2020)'de yaptıkları çalışmada öğrencilerin eşit haklara sahip olmamasını uzaktan eğitimin dezavantajı olarak belirtmişlerdir. Bu zayıf yönler güçlendirilmediği takdirde eğitimin amacına ulaşamayacağı, eğitimde başarı oranının düşeceği, derse katılmak isteyip de teknolojik imkânlardan dolayı eğitime katılmayan öğrencinin alması gereken eğitimi alamayacağı gibi problemlerin olabileceği öğretim elemanları tarafından belirtilmiştir.

Zaman ve mekân kısıtlaması olmadan bilgi alabilme ve bilgi aktarabilme imkânının olması, çalışan öğrencilerin dersi takip edebilme imkânlarının olması, her koşulda eğitimin sürdürülebilirliği gibi imkânlarının olmasından dolayı uzaktan eğitimin zaman ve mekândan kısıtsız eğitim sunması, uzaktan eğitimde bir fırsat olarak öğretim elemanları tarafından değerlendirilmiştir. Ayrıca gelecekte kullanılacak bir yöntemi keşfettikleri, yeni eğitim sistemlerini deneyerek uzaktan eğitimin geleceği ile ilgili fikir sahibi oldukları, birlikte mücadele edildiği zaman her şeyin üstesinden gelinebileceği gibi çeşitli konularda kendilerine farkındalık kazandırmasından dolayı da bu gibi durumları fırsat olarak nitelendirmişlerdir. Almaghaslah ve Alsayari (2020) uzaktan eğitimin, Covid 19 sürecinde eğitim ihtiyacını karşılama açısından önemli bir fırsat oluşturduğunu ifade etmişlerdir. De Paepe ve diğerleri (2018)'de, teknolojinin kullanımı ile gelişen beceri ve farkındalığın artmasını fırsat olarak belirtmişlerdir. Öğretim üyelerinin bu fırsatların kurum üzerindeki başarısına ilişkin görüşlerine bakıldığında da dünya çapında ya da halka açık eğitimler verilmesi ve etkinlikler yapılması ile kurumun adının duyulması konusunda etkili olacağından kurum adına başarı sağlanacağı şeklindedir.

Öğretim elemanları öğrencinin gerek ödev gerekse sınav konusunda çeşitli usulsüzlüklere başvurması, imkânı olmasına rağmen yapmak istemediği ödev ya da sınav olduğunda teknik sorun ya da teknolojik imkânları olmadığını mazeret olarak belirtmesi gibi nedenlerden dolayı uzaktan eğitimde bu tür usulsüzlükleri tehdit olarak belirtmişlerdir. Zayıf yönlerde belirtildiği üzere etkileşimsizlik ve güvenlik problemlerini de tehdit olarak belirtmişlerdir. Gewin (2020) yaptığı çalışmada uzaktan eğitimin niteliğinin artırılabilmesi için öğrenciler ile sık sık temas kurulması, ders içi aktif katılımın sağlanması ve etkileşimin artırılması gerektiğini ifade etmiştir. Benzer şekilde Attri (2012)'de yapmış olduğu çalışmada uzaktan eğitimin niteliğinin artırılması için öğrenci ve öğretmen arasındaki iletişim ve etkileşimin artırılmasının önemli olduğunu belirtmiştir. Bu tehditler göz ardı edildiğinde ise akademik olarak niteliksiz, kendi fikirlerini ortaya koyamayan, sorumluluk alamayan nesillerin yetişeceğini öğretim elemanları yapılan görüşmelerde ifade etmişlerdir.

Bu çalışmada, bir devlet üniversitesinde farklı alanlarda ve farklı bölümlerde acil durum uzaktan öğretim sürecinde ders vermiş olan 84 öğretim üyesinin acil durum uzaktan öğretim sürecine yönelik görüşleri alınmış ve yukarıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Üniversitelerin gelişmiş ya da gelişmekte olan üniversiteler olabileceği ve öğretim elemanlarının daha önceden uzaktan eğitim alanında tecrübelerinin olup olmaması ile üniversitenin uzaktan eğitim alt yapı gücü gibi durumlar araştırma sonuçlarında farklılık oluşturabilir. Çalışmanın yapılmış olduğu üniversite gelişmekte olan üniversite kapsamındadır. Bu nedenle yapılacak olan çalışmalarda farklı üniversitelerde uygulamalı ve teorik dersleri kapsayacak şekilde kapsamlı incelemeler yapılarak çalışma tekrarlanabilir. Diğer paydaşların (veli, öğrenci, vb.) görüşlerinin de benzer şekilde kapsamlı bir şekilde incelenmesi konunun derinleştirilmesi konusunda daha faydalı olacaktır. Bu çalışmanın bulguları arasında yer alan öğretim üyelerinin önerilerinin dikkate alınması da bu süreçte yararlı olabilir.

KAYNAKÇA

- Ali, F. D. A. (2021). The students' perception on the implementation of online distance learning among the foundation students of Universiti Selangor. *Asian Journal of Research in Education and Social Sciences*, 3(3), 177-184.
- Almaghaslah D., & Alsayari, A. (2020). The effects of the 2019 novel coronavirus disease (COVID-19) outbreak on academic staff members: A case study of a Pharmacy School in Saudi Arabia. *Risk Management and Healthcare Policy*, 13, 795-802.
- Arslan, F., & Korkmaz, Ö. (2019). İlahiyat lisans tamamlama uzaktan eğitim öğrencilerinin etkileşim kaygıları ve uzaktan eğitime dönük tutumları. *Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 12-25.
- Attri, A. K. (2012). Distance education: problems and solutions. *International Journal of Behavioral Social and Movement Sciences*, 1(4), 42-58.
- Bayrak, H. U. & Önal, N. T. (2021). Swot analysis of distance education based on preschool teacher candidates. *Culture*, 6(12), 189-234.
- Bezzubko L, Eshniyazov R, Kamalov J, Abatov J. & Khojamuratov, K. (2021). Higher education during the pandemic: The experience of Ukraine and Uzbekistan. *OAJBS* 3(3), 1008-1011.
- Bouhnik, D., & Marcus, T. (2006). Interaction in distance-learning courses. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 57(3), 299-305.
- Bozkurt, A., & Uçar, H. (2018). E-Öğrenme ve e-sınavlar: Çevrimiçi ölçme değerlendirme süreçlerinde kimlik doğrulama yöntemlerine ilişkin öğrenen görüşlerinin incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 745-755.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches* (2. Baskı). USA: SAGE Publications.
- Çivril, H., Aruğaslan, E., & Yakut, G. (2013). Uzaktan eğitim ders içeriklerinde bilişsel ergonomi ve kullanılabilirlik. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (0),233-246.
- De Paepe, L., Zhu, C., & DePryck, K. (2018). Drop-out, retention, satisfaction and attainment of online learners of Dutch in adult education. *International Journal on E-Learning*, 17(3), 303-323.
- Demir, F., & Özdaş, F. (2020). Covid-19 sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 273-292.
- Demirdöğen, O. (1997). SWOT analizi ile üretim stratejilerinin geliştirilmesi. *Verimlilik Dergisi*, 11.
- Dönmez, E. (2021). Uzaktan eğitimde, eğitim kime uzak kime yakın: Kültürel sermaye penceresinden bir analiz. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 176-190.
- DPT. (2003). *Kamu kuruluşları için stratejik planlama nihai taslak*. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT).
- Emek, M. (2021) Covid-19 salgını sürecinde uygulanan Türkçe öğretmenliği acil durum uzaktan öğretim programının SWOT analizi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (Ö10), 308-324.
- Ezin, Y. (2021). COVID 19 Sürecinde üniversitelerde uzaktan muhasebe eğitiminin SWOT analiz tekniği ile değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (92), 73-90.
- Genç, S. Z., Engin, G., & Yardım, T. (2020). Pandemi (Covid-19) sürecindeki uzaktan eğitim uygulamalarına ilişkin lisansüstü öğrenci görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (41), 134-158.
- Gewin, V. (2020). COVID-19 beklentilirken öğretimi çevrimiçi taşımak için beş ipucu. *Doğa*, 580, 295-296.
- Gökmenoğlu, T., & Eret, E. (2011). Eğitim programları ve öğretim anabilim dalı araştırma görevlilerinin bakış açısıyla Türkiye'de program geliştirme. *İlköğretim Online*, 10(2), 667-681.
- Gürer, M. D., Tekinarslan, E., & Yavuzalp, N. (2016). Çevrimiçi ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim hakkındaki görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1).
- Hebeci, M. T. (2021). The bibliometric analysis of studies on distance education. *International Journal of Technology in Education (IJTE)*, 4(4), 796-817.

- Hillier, M. (2014). The very idea of e-Exams: student (pre) conceptions. *In Australasian Society for Computers in Learning in Tertiary Education Conference*. Sydney, Australia.
- Huertas-Abril, C. A., Palacios-Hidalgo, F. J., & Gómez-Parra, M. E. (2021). Designing materials for emergency remote language teaching contexts: A qualitative study of pre-service teachers' experiences. *TESL-EJ*, 25(2), n2.
- Humphrey, A.S. (2005), *SWOT analysis for management consulting*, SRI Alumni Association Newsletter, December, pp. 7-8.
- Jacqueline, L., & Smita, G. (2001). Education at the crossroads: Online teaching and students' perspectives on distance learning. *Journal of Research on Technology in Education*, 34(1), 51-57.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem.
- Keegan, D. (1996). *Foundations of distance education*. New York: Routledge.
- King, C., Guyette, R. & Piotrowski, C. (2009). Online exams and cheating: An empirical analysis of business students' views. *The Journal of Educators Online*, 6(1).
- Krisnawati, D., Mei, R. T. D., & Puspitaningtyas (2019). Development strategy of study programs in higher education to respond the fourth industrial revolution: SWOT analysis. *Russian Journal of Agricultural and SocioEconomic Sciences*, 1(85), 53-61.
- Lanier, M. (2006). Academic integrity and distance learning. *Journal of Criminal Justice Education*, 17(2), 244-261.
- Lee, H. J., & Rha, I. (2009). Influence of structure and interaction on student achievement and satisfaction in web-based distance learning. *Journal of Educational Technology & Society*, 12(4), 372-382.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Özköse, H., Arı, S., & Çakır, Ö. (2013). Uzaktan eğitim süreci için SWOT analizi. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, 5, 41.
- Paker, T. (2015). *Durum çalışması*. Anı yayıncılık.
- Ramos-Morcillo A.J, Leal-Costa, C., Moral-García J.E & Ruzafa-Martínez, M. (2020). Experiences of nursing students during the abrupt change from face-to-face to e-learning education during the first month of confinement due to COVID-19 in Spain. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(15), 5519.
- Ridei, N., Shevchenko, I., Tytun, O., Pozharytskyi, O., & Hensitska-Antoniuk, N. (2021). Problems of students' assessment in the process of distance learning (on the example of the EU countries). *Laplace em Revista*, 7(Extra-C), 1-9.
- Sarsby, A. (2016). *SWOT analysis*. England: Leadership Library.
- Sayan, H. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde öğretim elemanlarının uzaktan eğitime ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 11(42), 100-122.
- Stoller, J.K. (2021). A Perspective on the Educational "SWOT" of the Coronavirus Pandemic. *Chest* 159(2), 743–748. doi: 10.1016/j.chest.2020.09.087 .
- Stone P J, Dunphy D. C., Marshall, S. S. & Ogilvie, D.M. (1966). *The general inquirer: A computer approach to content analysis*, The M.I.T. Press, Massachusetts.
- Şeren, N., Tut, E. & Kesten, A. (2020). Korona virüs sürecinde uzaktan eğitim: Temel eğitim bölümü öğretim elemanlarının görüşleri. *Turkish Studies*, 15(6), 4507-4524.
- Uysal Bayrak, H. & Tanık Önal, N. (2021). SWOT Analysis of Distance Education Based on Preschool Teacher Candidates, *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 6(12), 189-234.
- Wang, J. & Wang, Z. (2020). Strengths, weaknesses, opportunities and threats (SWOT) analysis of china's prevention and control strategy for the COVID-19 epidemic. *Int. J. Environ. Res. Public Health* 17 (7), 2235. doi: 10.3390/ijerph17072235 .
- Wimmer, D.D. & Dominick, J.R. (2000). *Mass media research: An introduction*. Belmont: Wadsworth Publishing Company.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.